

Guillou Jean, (1830 - 1887) ; beleg

An dasprener (1871)

Notenn a-berz “Embann an Hirwaz” : Souezet e vo sur meur a hini pa vo lennet ar skrid-mañ. Savet e oa bet just goude ma oa bet trehet ar Frañs e 1870, ha savet an Drede Republik. Krenn a-du e ao Gwillou gand ar roue. Souezuz-kenañ evidom ar pez a skriv.

An dasprener

Ton : *Kelven* ; pe : *Va halon a zo fraillet*.

Beteg peur, O ! va Doue, e vo gwelet Bro-Hall
Breset gand enebourien, pistiget gand tud fall !
Peleh ema ar sturier ‘hellfe dre e furnez
Mired outi da skei ouz kerreg didruez ?

En den, eun den a glaskom ha ne gavom netra
Nemed bugale dister war o zreid o krena,
En o dorn eur stoloker¹ pa ve red eur hleze
Greet gand dir, greet gand houarn ha dremmet a-zoare.

Penaoz eta e stourmim ouz ar ganfarded ruz
A zo e kêr, er mêziou, o labourad fonnuz,
O teurel krañch ha bilim ouz kemend a zo mad
Hag o vernia ar heuneud ‘vid ober eun tantad.

An tantad-se, mar gellont, hebdale a zevo
On enor hag on danvez, or feiz koz hag or bro,
Ne chomo war an douar nag iliz nag aoter...
War ho tillad e nijo ludu kroaz or Zalver.

Ra zeuy va zeod dirazoh da skorni em genou
Ha va breh dehou da zonna, ma prezega ar gaou !
Pariz o tivogedi, eun arheskob lazet²,
Re sklêr, siwaz, a ziskouez ne laran gaou ebed.

Ma vije da vihanna peurhreet an abadenn
Hag ebestel an dizurz diskaret da viken !
Neuze, goude kalz daelou, e helljem ehana,
Mez gwasoh eged biskoaz an droug ‘zo o struja.

Nann, n’eo ket mouget a-walh glaou Gomor ha Sodom,
Lakit ho torn warnezo hag e santfoh int tomm,

¹ eur stoloker : amañ eur mekanik da storloka.

² eun arheskob lazet : An aotrou “n arheskob Darboy, bet fuzuillet agand tud ar “Commune” d’ar 24 a viz mae 1871.

Pa hwezo an diaoul, emaint beo adarre...
Krena 'ra va izili ; va Doue ! va Doue !

Ar Republik a lavar e hello dond a-benn
Da zerhel bleizi, deñved, e peoh war he barlenn,
D'ober breudeur anezo, d'o has war al leton
Evid eno, fri-ha-fri, glazeri o halon.

An deñved a zo deñved, kigerien ar bleizi,
N'eo ket furnez o lakaad mesk-ha-mesk da beuri,
Pa vo stag gand ar yeot ar paour-kêz penn-dañvad,
Ar bleiz a zaillo warnañ hag a evo e wad.

Deuet eo bet ar Republik diou wech en on touez
Atao diwar ar gounnar, fall-du ha divadez,
Laerez, blasfemi Doue, laza ha c'hoaz laza :
Setu e tri ger istor ar Republik kosa.

Hag em-be kant teod maouez³, birvidig em genou,
Biken n'hellfen disklêria pegement a grimou⁴
'Zo bet greet gand ar wrah-se a vuntras roue Frañs
Hag a gasas d'ar chafod beleien ha noblañs.

An eil Republik ivez, heñvel ouz he mamm griz,
Lipous e sunas ar gwad war mein ruiou Pariz,
Kemend a fank a vresas ma chomas 'barz ar pri ;
Ne dano ket va lagad⁵ oh ober kañv dezi.

Ar Republik 'zo hirio a zo mez he gweled,
Eur barr tousigi arnev war or bro 'zo skoet ;
C'hwezet war o hrabanou war gorre an dorenn⁶
E kav dezo int gwazed... amprevaned n'int ken.

N'e' ket gand pri ar poullou eo e vev ar re-ma',
Na gand nebeud gwenneien, tra, tra, tra, tra, tra, tra,
Pa vezo bet eur rummad e teuy eur rummad all
Ha gwaderezed nevez evid suna Bro-Hall.

Atao e vim ruill-diruill er revolusion
Rag or Republikaned 'zo heb relijion,

³ Hag em-be kant teod maouez : dispriz e-neus Gwillou evid ar merhed.

⁴ a grimou : galleg, sur a-walh : muntrou.

⁵ Ne dano ket va lagad : "ne danos" er skrid orin. "tana" (?)

⁶ an dorenn : an dorenenn.

Cheñchet or-beus daouzeg gwech e pevar-ugent vloaz
Hag a-forz da ziloja emaoñ hirio en noaz.

Ne deus⁷ nemed eur remed da droha on terzienn,
Doue en or halonou hag eun den en or penn,
Eun den 've ar gwir gantañ 'vid mired da lared :
Perag hennez en uhel ha me ne vefen ket ?

E-pad pevarzeg kant vloaz ar Frañs 'zo bet eüruz,
Dreist peb bro anavezet honnez a oa nerzuz ;
Pa lavare eur gerig, an douar a dave⁸
Ha pa zave he banniel ar bobl oll a stoue.

Rag neuze ar Frañsizien a oa gwir zoudarded
A zifenne an Iliz hag ar gwir dre ar bed,
Neuze or-boa rouanez lejitim ha kristen
A oa gloar hag enor stag ouz o drapo gwenn.

Ma vijeh bet ganeom-ni, sant Louiz, Herri pevar,
Er brezel-mañ trubuilluz on ledas d'an douar,
Ketao⁹, Bisarck ha Gwillou¹⁰, a-raog mond da Vro-Hall,
Ho-pije lonket houarn, e-leh gwin ha kig-sall.

Nann, n' e' ket nerz na kalon a vank d'ar Frañsizien,
Nann, nann, netra ne vank deom, netra nemed eun den,
Eun den a lignez uhel, ennañ feiz yah ha kreñv
Hag en-de¹¹ d'or homandi ar gwir a-berz Doue.

Euz a wad Herri pevar e chom eur beradig,
Euz ar gwad-se ken nerzuz, ken dous, ken pinvidig,
Miret gand ar Brovidañs, ma vi, Frañs, adarre,
Ar gaerra rouantelez goude hini Doue.

Arabad eo argila, dre ma klevim krial,
Bezom eur wech kaloneg, harpom ouz an dud fall :
Herri pemp 'zo dirazoh, gantañ e vanniell gwenn,
Hennez eo or gwir roue... Plas dezañ, Fransizien.

⁷ Ne deus : n'ez eus.

⁸ Pa lavare eur gerig, an douar a dave : nasionalist gall spontuz eo Gwillou.

⁹ Ketao : ?

¹⁰ Gwillou : ar "haiser".

¹¹ en-de : en-defe

